

5. Крупнова Л. Значення принципу законності в Діяльності Державної виконавчої служби України / Л. Крупнова // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2013. - № 1. - С. 69 – 74.

6. Германюк М.О., Сафронова Є.М. Процедурні принципи державної служби: аналіз проблем реалізації та нормативного закріплення / М.О. Германюк, Є.М. Сафронова // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2013. – № 1 (2). – С. 151 – 157.

Камінська Н. В.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного права та прав людини
Національна академія внутрішніх справ
(м. Київ, Україна)

ПРИРОДА АНТИТЕРОРИСТИЧНОГО ПРАВА, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ

На жаль, функціонування сучасних правових систем не завжди належним чином забезпечує ефективне підтримання миру та безпеки. А терористичні та інші небезпечні загрози різновекторного масштабу – від національного, регіонального до універсального – зумовлюють необхідність виокремлення якісно нових правових інститутів та галузей чи підгалузей.

Не дивлячись на широкий комплекс політичних, економічних, соціальних, культурних та інших підстав поширення терористичних актів, міжнародної терористичної діяльності, актів агресії, перед вітчизняними й зарубіжними дослідниками постала потреба вивчення їх правової природи, ефективних засобів їх попередження та боротьби.

Неодноразово акцентувалось на доцільності формування міжнародного антитеористичного права як міжгалузевої міжсистемної галузі міжнародного права, що є відповіддю на багатоаспектну й багаторівневу терористичну загрозу глобального характеру, в епіцентрі якої знаходиться небезпечний міжнародний злочин – тероризм [1].

Разом з тим, міжгалузевий характер даної галузі підтверджується тим, що міжнародно-правове регулювання боротьби з тероризмом здійснюється за допомогою принципів і положень таких існуючих галузей міжнародного права як-то: право міжна-

родної безпеки, міжнародне кримінальне право, міжнародне гуманітарне право, міжнародне право мирного розв'язання спорів, міжнародне право з прав людини тощо.

Інший принципово важливий момент полягає у тому, що у врегулювання анти-терористичних відносин спостерігається очевидна активна взаємодія і взаємозв'язок норм національного права, наднаціонального права і норм міжнародного права. Безсумнівно, що тероризм – це міжнародне протиправне злочинне діяння, але потенційно вчиняється певними фізичними особами, які є громадянами держав, іноземцями чи особами без громадянства. Зазвичай, притягнення до відповідальності за терористичні діяння відбувається згідно порядку, визначеному відповідно до внутрішньодержавних правових актів, прийнятих на виконання існуючих міжнародних документів у цій сфері.

На думку А. Ю. Замули, цілком актуальним є використання потенційних можливостей антитерористичного права в сфері заборони катування, оскільки право людини не бути підданою катуванню порушується саме в ході боротьби з тероризмом. Катування зі всією очевидністю утворює значну частину злочинного механізму тероризму, що підтверджує проблема теророгенності тортур відносно народів, націй, держав, соціальних груп. На цьому базується антитерористична нормотворчість у сфері протидії катуванню. Перед натиском терористичної тактики та стратегії (в прямих насильницьких проявах, а також з урахуванням практично безмежних потенційних можливостей тероризування) світ розвинутих країн вже відступає, чим сприяє посиленню терористичного натиску. Це особливо помітно в правовій сфері, адже антитерористичне законодавство 170 західних країн відчутно звужує спектр демократичних завоювань, основних прав та свобод людини і громадянина [2].

В. Ф. Антипенко виходить зі схваленої більшістю вчених-юристів кваліфікації тероризму, що передбачає чотири його сутнісні характеристики: насильницька основа дій; політична ціленаправленість і мотивація; залякування; наявність наміру на спричинення загибелі невинних людей. Він зазначає, що глобальний рівень залякування, що надходить від тероризму, пов'язаний перш за все із практичною невичерпністю арсеналу його засобів, якими є людські маси потенційних невинних жертв терористичних актів [3, с. 398].

Погоджуємось, що тероризм є відображенням глобальних соціальних конфліктів, у яких домінує насилля, може мати прояви катування. Катування як засіб глобального соціального конфлікту, по-перше, є складовою тероризму, по-друге, більш жорстка міжнародно-правова регламентація протидії катуванню значно посилила б дієвість антитерористичного права. Це підтверджує той факт, що тероризм детерміно-

ваний соціально-економічною поляризацією, боротьбою за ресурси та території, бідністю, яка походить від нерівності, користується потужною культурно-етнічною підтримкою, опирається на значні території та певної частини населення. Виходячи з військово-політичної та економічної могутності держав, націй і народів, які борються за незалежність, тероризм отримує доступ до високих технологій, засобів масового знищення.

Отже, у найбільш загальному вигляді, антитерористичне право становить сукупність норм національного, наднаціонального і міжнародного права, що створюють і забезпечують реалізацію спеціально уповноважені суб'єкти, з метою попередження, припинення і боротьби з тероризмом. Його визначною відмінністю є створення і функціонування національних, наднаціональних та міжнародних безпекових контртерористичних (антитерористичних) систем.

Самостійність антитерористичного права підкреслює специфічний об'єкт і предмет правового регулювання, а також методи правового регулювання, відповідні принципи та джерела. Правовий феномен тероризму створює складний сукупний суб'єкт складу цього міжнародного злочину, який віддзеркалює соціальний механізм його формування та потенційного здійснення не лише радикально налаштованими екстремістами чи сепаратистами, а й у ряді випадків міжнародними об'єднаннями.

Висновок.

Характерною особливістю розвитку сучасної правової науки є відображення у ній філософського бачення, природно-правового, міжнародно-правового і кримінально-правового підходів, обґрунтування галузей «антитерористичне право», «міжнародне антитерористичне право», наукових напрямів «кримінологія тероризму» й «міжнародна кримінологія тероризму» – у межах яких вивчаються трансформаційні процеси сучасного світу, що створюють загрозу стану підтримки миру та безпеки у вигляді міжнародного тероризму [4, 5].

У будь-якому випадку, вважаємо доцільним подальше активне вивчення природи і проблематики антитерористичного права, з'ясування його значення і ролі для розвитку сучасних правових систем, включаючи правову систем України.

Список використаних джерел:

1. Міжнародне антитерористичне право / Електронний ресурс. – Режим доступу http://megalib.com.ua/content/9015_rozdil_mijnarodne_antiteroristichne_pravo.html

2. Замула А. Ю. Міжнародно-правова заборона катування як фактор впливу на ефективність боротьби з тероризмом. дисерт. на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 – міжнародне право/ А. Ю. Замула; Національний авіаційний університет. – К., 2017. – 285 с.

3. Антипенко В.Ф. Теории мирового развития и антитеррористическое право. Логика сопрягаемости / В.Ф. Антипенко. – К., 2007. – 440 с.

4. Широкова-Мурараш О.Г. Становлення науки «Міжнародне антитерористичне право» в Україні / О.Г. Широкова-Мурараш // Держава і право. – Випуск 56. – С. 468–477.

5. Антипенко А. В. Конфліктологічний підхід у міжнародно-правовому регулюванні боротьби з тероризмом: автореф. дисерт. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.11 – міжнародне право/ А. В. Антипенко; Національний університет «Одеська юридична академія». – Од., 2013. – 20 с.

Магновський І.Й.,

*доктор юридичних наук, доцент, професор
кафедри міжнародного, конституційного та
адміністративного права*

*Івано-Франківський юридичний інститут
Національний університет «Одеська юридична академія»
(м. Івано-Франківськ, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Європейські інтеграційні процеси обумовлюють необхідність вироблення єдиних підходів щодо утвердження та розвитку демократії в Україні, де одним із ключових стержнів у сфері забезпечення прав і свобод громадян постають органи місцевого самоврядування. Більше того, як наголошує Е.В. Горян, наближеність до людини, поєднання рис інституту громадянського суспільства й органу публічної влади зумовлює особливе місце органів місцевого самоврядування у конституційно-правовому механізмі забезпечення основних прав і свобод громадян України. При цьому ефективне функціонування органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення основних прав і свобод громадян неможливе без взаємодії з іншими суб'єктами конституційно-